

zaaknummer 2014 W 1179

21 april 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. drs. M. Jeltjes, advocaat te Amsterdam,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven priester en o.a. werkzaam als kapelaan binnen de
parochie [naam] te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 15 oktober 2014. Op 10 maart 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], kanselier van het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

Op 24 maart 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met de heer [naam]. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. drs. M. Jeltjes.

Namens het Bisdom is verschenen de heer [naam], kanselier van het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klaagster komt uit een katholiek gezin. Haar familie ging altijd naar de [parochie] in [plaats]. Aangeklaagde was daar kapelaan. Ook was hij aalmoezenier bij de jeugdbeweging. Hij vroeg of klagster jeugdleider wilde worden bij de jeugdbeweging. Buiten klagster om regelde hij dat zij een week vrij kreeg van school, zodat zij de opleiding tot jeugdleider kon volgen. Wat zij ook gedaan heeft.

Nadat klagster jeugdleider was geworden, was zij op enig moment tijdens het lof in de kerk. Dit was in 1946. Een van de huishoudsters van aangeklaagde vroeg aan klagster of zij naar aangeklaagde toe wilde gaan. Klaagster werd naar een woon-/werkkamer in de pastorie gebracht waar aangeklaagde in een stoel zat. Toen klagster in de kamer was, stond hij op en liep naar haar toe. Hij deed zijn toog omhoog en trok zijn lange onderbroek naar beneden.

Vervolgens duwde hij klaagsters hoofd tussen zijn benen, zodat klaagsters hoofd bij zijn ontblote penis in de buurt kwam. Hij zei tegen klaagster: 'Geef hem eens een kusje'. Klaagster had dit niet aan zien komen en schrok zo dat zij moest overgeven. Meteen daarna is klaagster naar huis gegaan.

Klaagster kon niet aan haar ouders vertellen wat haar was overkomen. Zij had het gevoel dat het geen zin had om er een woord aan te verspillen. Het zou toch haar eigen schuld zijn geweest. Daarbij kwam aangeklaagde bijna dagelijks rond 17.00 uur op bezoek bij de ouders van klaagster. Hij benaderde klaagster dan op een verwijtende manier, maar zei niets meer over het incident. Wel heeft hij een keer, toen klaagster de deur voor aangeklaagde open deed, haar naar zich toegetrokken en haar gezoend. Verder drukte hij klaagster regelmatig tegen zich aan als hij daar de kans voor had. Ook nam hij dure cadeautjes voor klaagster mee, die zij direct in de prullenbak gooide.

Aangeklaagde verscheen ook regelmatig in de les als klaagster les aan het geven was. Hij nam haar dan apart op de gang om met haar te praten. Deze gesprekjes gingen nergens over. In de belevenis van klaagster wilde aangeklaagde haar gewoon zien. Klaagster had het gevoel dat zij het bezit was van aangeklaagde.

Klaagster voelde zich eenzaam, omdat ze aan niemand kon vertellen wat aangeklaagde had gedaan en welke impact hij maakte op haar leven. Ze sliep slecht, kon amper eten en verloor veel gewicht. Telkens als aangeklaagde probeerde contact te maken met klaagster begon zij over te geven. Als gevolg hiervan heeft klaagster een jaar lang in bed gelegen. Op enig moment verbood zelfs de huisarts van klaagster aangeklaagde om bij haar langs te gaan. Rond 1948 lukte het klaagster om de draad weer op te pakken. Helaas begon aangeklaagde direct weer contact te zoeken met klaagster. Tot haar 33^e woonde klaagster thuis en al die tijd viel aangeklaagde haar lastig.

Op haar 40^e ging klaagster alleen wonen. Vrij snel daarna stond aangeklaagde bij haar op de stoep. Klaagster heeft de deur niet voor hem open gedaan. Aangeklaagde heeft wel een uur voor de deur gezeten, maar klaagster liet hem niet binnen. Hierna heeft ze aangeklaagde nooit meer gezien.

2.2. Door de manier waarop aangeklaagde haar benaderde en bleef benaderen, kreeg klaagster een hekel aan mannen. Hierdoor heeft zij nooit een gezin gesticht. Klaagster heeft het gevoel dat zij van haar 19^e tot haar 40^e het bezit is geweest van aangeklaagde. In die periode leefde klaagster constant in spanning en was zij telkens bezig om aangeklaagde te ontlopen. Aangeklaagde hield haar voortdurend in de gaten en beheerste haar leven.

Klaagster vond haar geluk in haar werk als docente. Naar eigen zeggen waren haar leerlingen haar therapie. Uit haar werk heeft zij veel voldoening gehaald. Ook is zij nog steeds betrokken bij de kerk en zingt zij in drie koren.

Tijdens het hele proces van het indienen van haar klacht tot aan de zitting bij de Klachtencommissie, ervaart klaagster weer een gebrek aan eetlust, is zij misselijk en heeft zij een gebrek aan slaap.

2.3. Klaagster wenst erkenning te krijgen voor wat haar door aangeklaagde aan is gedaan. Met haar klacht hoopt klaagster een bijdrage te leveren aan het voorkomen van seksueel misbruik in de toekomst. Zij moedigt het afschaffen van het celibaat aan.

Klaagster verzoekt dat de door haar geleden schade financieel vergoed wordt.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De kanselier van het Bisdom heeft in zijn reactie gesteld dat bij het Bisdom Haarlem-Amsterdam niets bekend is over seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Hierdoor kan de klacht van klaagster bevestigd noch ontkend worden. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klaagster onwaarheid spreekt.

De kanselier heeft zijn medeleven uitgesproken en klaagster sterkte toegewenst bij de verdere verwerking van hetgeen haar aan is gedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Er zijn ongeveer 69 jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat aangeklaagde één keer heeft geprobeerd zich oraal door klaagster te laten bevredigen en dat hij meerdere malen zich tegen de wil van klaagster tegen haar heeft aangedrukt. Voorts heeft aangeklaagde klaagster eenmaal tegen haar wil gezoend. Niet ter discussie staat dat deze feiten gekwalificeerd moeten worden als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de schriftelijke verklaring van [naam], waarin zij onder meer schrijft dat zij de brief van klaagster aan de Commissie Deetman heeft gelezen. Ook wordt haar verklaring ondersteund door de verklaring van de heer [naam] aan wie klaagster over haar ervaringen met aangeklaagde heeft verteld. Tenslotte is het gespreksverslag van vertrouwenspersoon [naam] van belang. Hierin staat beschreven dat klaagster bij aangeklaagde in zijn kamer moest komen waarna aangeklaagde geprobeerd heeft zich oraal door klaagster te laten bevredigen.

Een en ander in onderlinge samenhang gezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klaagster door aangeklaagde.

Klaagster heeft ruim 20 jaar in angst geleefd. Telkens was zij bang dat aangeklaagde iets bij haar zou proberen en was zij bezig om dat te voorkomen. Klaagster had het gevoel dat zij het bezit was van aangeklaagde. De Klachtencommissie acht het aannemelijk, dat dit in belangrijke mate de betekenis van het misbruik op het leven van klaagster heeft versterkt.

4.3. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Alhoewel klagster ten tijde van de aanvang van het misbruik al 19 jaar oud was, kon zij niet om aangeklaagde heen. Aangeklaagde zocht klagster overal op en kwam bijna dagelijks bij haar ouders thuis op bezoek. Aangeklaagde was voor haar iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen en heeft van zijn positie misbruik gemaakt.

4.4. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.5. De Klachtencommissie heeft kennisgenomen van de discussie tussen het Bisdom Rotterdam en het Bisdom Haarlem-Amsterdam over de vraag wie in deze als kerkelijk gezagsdrager heeft te gelden. De Klachtencommissie heeft als richtsnoer als kerkelijk gezagsdrager aan te merken de Bisschop van het Bisdom ten tijde van het misbruik, in casu het Bisdom Haarlem. Het advies zal derhalve worden uitgebracht aan de Bisschop van het Bisdom Haarlem-Amsterdam

4.6. Over het verzoek van klagster om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van het Bisdom Haarlem-Amsterdam de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 21 april 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, drs. N.A.M. van Beelen en drs. L. Erftemeyer, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure heeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.